

Granskningsredogörelse

Förändring av bolagets strategiska inriktning

Skellefteå Kraft AB

Bo Rehnberg
Cert. kommunal revisor

Mars 2017

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1. Bakgrund	3
1.2. Syfte och kontrollområden	3
1.3. Revisionskriterier	3
1.4. Avgränsning och metod.....	3
2. Iakttagelser och bedömningar	4
2.1. Ändamålsenlighet.....	4
2.2. Intern kontroll	6
3. Avslutning	8
3.1. Sammanfattande revisionell bedömning	8
3.2. Rekommendationer.....	8

Sammanfattning

På uppdrag av lekmannarevisorn i Skellefteå Kraft har PwC genomfört en granskning av förändring av bolagets strategiska inriktning. Granskningen tar utgångspunkt från kommunallagens kapitel 9 och aktiebolagslagen kapitel 10. Granskningen har inriktats mot följande områden:

- Förändrad inriktning: förenlig med nuvarande direktiv från ägaren
- Inhämtnande av ägarens/kommunfullmäktiges ställningstagande: förenlig med ägardirektiv och kommunallag
- Beslutsunderlagens utformning/innehåll: följsamhet till bolagsinterna direktiv samt eventuella direktiv från ägaren

Utifrån genomförd granskning görs en sammantagen revisionell bedömning att bolaget hanterat förslag till förändrad strategisk inriktning på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Underlag för revisionell bedömning redovisas i följande avsnitt.

För framtiden lämnas följande rekommendation:

- Styrelsen lyfter frågan till ägaren att förtydliga bolagsordning för Skellefteå Kraft AB. Detta genom att bolagets föremål endast omfattar moderbolagets verksamhet, inte verksamhet som bedrivs genom hel- och delägda aktiebolag

1. Inledning

1.1. Bakgrund

År 2015 inriktades lekmannarevisionen i Skellefteå Kraft mot området strategisk styrning. I granskningen gjordes bland annat bedömningen att bolagsstyrelsens styrning inom området var tillräcklig. Under hösten 2016 har styrelsen fattat beslut om förändrad strategisk inriktning för bolagets verksamhet. Med anledning av detta har bolagets lekmannarevisor – med hänsyn till risk och väsentlighet – bedömt det angeläget att göra fortsatt granskning inom området. Brister i den strategiska styrningen kan bland annat riskera att verksamheten inte bedrivs på avsett sätt.

Ansvaret för att verkställa och bedriva bolagets verksamhet i enlighet med lagstiftning och ägardirektiv vilar på bolagsstyrelse och VD.

Revisionsobjekt i granskningen är Skellefteå Kraft AB.

1.2. Syfte och kontrollområden

Lekmannarevisorns uppdrag regleras i kommunallagen kapitel 9 och aktiebolagslagen kapitel 10. Syftet med granskningen är att granska och pröva om förändrad strategisk inriktning hanteras på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Granskningen omfattar följande kontrollområden:

Ändamålsenlighet

- Förändrad strategisk inriktning: förenlig med nuvarande uppdrag från ägaren
- Inhämtande av ägarens/kommunfullmäktiges ställningstagande: förenlig med ägardirektiv och kommunallag

Intern kontroll

- Beslutsunderlagens utformning/innehåll: följsamhet till bolagsinterna direktiv samt eventuella direktiv från ägaren

1.3. Revisionskriterier

Följande revisionskriterier har formulerats för granskningen:

- Kommunallagen 3:17, 5:23
- Bolagsordning och ägardirektiv
- Bolagsinterna styrdokument som är relevanta för granskningen
- I övrigt se kontrollmål.

1.4. Avgränsning och metod

I tid avgränsas granskningen i huvudsak till år 2016. I övrigt se syfte och kontrollområden.

Granskningen har skett genom analys av adekvat dokumentation samt intervjuer med företrädare för bolaget i form av VD och styrelseordförande.

2. *Iakttagelser och bedömningar*

2.1. *Ändamålsenlighet*

I lekmanarevisorns uppdrag ingår att granska och pröva om bolagets verksamhet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Med ändamålsenlighet avses till exempel bolagets följsamhet till lagstiftning, ägardirektiv samt interna riktlinjer och anvisningar. Ändamålsenlighet kan även vara att bolaget når fastställda verksamhetsmål.

I denna granskning prövas ändamålsenligheten genom följande kontrollområden:

2.1.1. *Förändrad strategisk inriktning: förenlig med nuvarande uppdrag från ägaren*

Bolagets styrelse har under hösten 2016 fattat bland annat följande beslut:

- Genomföra gemensam satsning med Vattenfall för att attrahera elintensiv industri till norra Sverige
- Förvärva 50 % av aktierna i North Sweden Datacenter Locations AB
- Nybilda bolaget Skellefteå Kraft Industry Locations AB. Bolaget blir helägt av Skellefteå Kraft AB

Av styrelseprotokollen framgår att föreslagen inriktning ligger utanför Skellefteå Krafts nuvarande verksamheter.

Granskning av ägarens uppdrag till Skellefteå Kraft AB visar följande:

Bolagets uppdrag regleras i följande styrdokument:

1. Bolagsordning för Skellefteå Kraft AB (KF 2013-02-19)
2. Ägardirektiv för Skellefteå Kraft AB (KF 2013-02-19)

Bolaget har formellt bundits till styrdokumenterna genom beslut på årsstämma.

Av bolagsordning framgår att det *kommunala ändamålet* med bolaget är att bidra till kommunens utveckling och tillväxt, framför allt genom att:

- Långsiktigt trygga regionens energiförsörjning
- Skapa bra infrastruktur inom områdena energi, tele- och datakommunikation
- Tillföra kapital och affärskompetens till regionen

I bolagsordning regleras *föremålet med bolagets verksamhet*. Med föremål avses vilken typ av verksamhet som aktiebolaget ska bedriva. Föremålet uttrycks på följande sätt;

- Inköpa, producera och distribuera energi
- Äga och förvalta fast och lös egendom
- Bygga, förvalta och tillhandahålla infrastruktur för tele- och datakommunikation

Bolagsordningen saknar skrivning om att föremålet för verksamheten kan fullgöras genom att bolaget äger aktier i andra bolag som har anknytning till bolagets verksamhet.

Av ägardirektiv framgår att Skellefteå Kraft AB:s styrelse och VD har det samlade operativa och affärsmässiga ansvaret för "krafrörelsens" samtliga tillgångar. Krafrörelsen består av den

kommunala förvaltningen Skellefteå kraftverk, Skellefteå Kraft AB samt ett antal dotter- och intressebolag.

Granskningen visar att kraftrörelsens verksamhet bedrivs genom ett flertal hel- och delägda aktiebolag, däribland Skellefteå Kraft Elnät, Skellefteå Kraft Fibernät och Ackra Invest AB.

I aktiebolagslagen ABL 3:1 regleras vilka obligatoriska uppgifter som ska ingå i en bolagsordning. Bolagsordningen ska bland annat ange föremålet för det aktuella bolagets verksamhet.

Företrädare för bolaget uppfattar att intentionen med Skellefteå Kraft AB:s ägardirektiv är att det ska omfatta kraftrörelsens samlade verksamhet.

Kommentar: Förändrad strategisk inriktning bedöms vara förenligt med det övergripande kommunala ändamålet med bolaget, det vill säga att bidra till kommunens utveckling och tillväxt.

Förändrad strategisk inriktning, det vill säga att attrahera elintensiv industri att lokalisera sin verksamhet i norra Sverige, bedöms inte rymmas inom föremålet för Skellefteå Kraft AB:s verksamhet. Följaktligen är det rimligt att moderbolagets styrelse har föreslagit att denna verksamhet bedrivs i separata bolag med egna bolagsordningar.

Vår uppfattning är att bolagsordning för Skellefteå Kraft AB kan förtydligas. Detta genom att bolagets föremål endast omfattar moderbolagets verksamhet, inte verksamhet som bedrivs genom hel- och delägda aktiebolag.

2.1.2. *Inhämtande av ägarens/kommunfullmäktiges ställningstagande: förenlig med ägardirektiv och kommunallag*

Bolagets styrelse har 2016-12-02 beslutat att inhämta kommunfullmäktiges ställningstagande avseende bolagets satsning att attrahera elintensiv industri till norra Sverige.

Granskning av bolagets ägardirektiv visar följande:

I ägardirektiven anges att det åligger bolaget att bereda fullmäktige tillfälle att ta ställning innan beslut fattas i bolagets eller dotterbolagens verksamhet som är av principiell betydelse eller annars av större vikt. Dessa ärenden ska beredas av Skellefteå Stadshus AB.

Ägardirektiven har inte preciserat eller exemplifierat vilka typer av ärenden som uppfyller kriterierna för ”principiell betydelse eller annars av större vikt”.

Granskningen visar att aktuellt ärende har hanterats enligt följande:

Organ	Datum	Kommentar
Styrelsen i Skellefteå Stadshus AB	2016-12-12	Styrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner Skellefteå Kraft AB:s förslag.
Kommunstyrelsen	2016-02-14	Do
Kommunfullmäktige	2017-01-31	Kommunfullmäktige fattar beslut i enlighet med lämnat förslag.

I kommunallagen regleras bland annat följande:

- Om kommunen väljer att bedriva verksamheten genom helägt aktiebolag ska fullmäktige säkerställa att bolaget inhämtar fullmäktiges ställningstagande innan beslut i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt (KL 3:17)
- Ärenden i kommunfullmäktige får väckas av styrelser i hel- och delägda företag om fullmäktige beslutat det för särskilda fall (KL 5:23)

Kommentar: Styrelsens beslut att inhämta kommunfullmäktiges ställningstagande bedöms vara förenligt med ägardirektiv och kommunallag. Ärendets karaktär bedöms vara av ”principiell beskaffenhet eller annars av större vikt”.

2.1.3. Bedömning

Den revisionella bedömningen är att granskade områden hanterats på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen baseras framför allt på följande iakttagelser:

- Förändrad strategisk inriktning är förenlig med det övergripande kommunala ändamålet med bolaget, det vill säga att bidra till kommunens utveckling och tillväxt
- Bolagsstyrelsens beslut att inhämta kommunfullmäktiges ställningstagande är förenlig med ägardirektiv och kommunallag

Utvecklingsområde som noteras är att bolagsordning för Skellefteå Kraft AB kan förtydligas. Detta genom att bolagets föremål endast omfattar moderbolagets verksamhet, inte verksamhet som bedrivs genom hel- och delägda aktiebolag.

2.2. Intern kontroll

I lekmanarevisorns uppdrag ingår att granska och pröva om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Med intern kontroll avses till exempel att det inom bolaget utövas en rimlig styrning och kontroll över verksamheten eller att roller, ansvar, befogenheter och skyldigheter är tydliga inom organisationen.

I denna granskning prövas den interna kontrollen genom följande kontrollområde:

2.2.1. Kontrollområde och iakttagelser

2.2.1.1. Beslutsunderlagens utformning: följsamhet till bolagsinterna direktiv samt eventuella direktiv från ägarna

Ägarens styrning av bolagets verksamhet sker framför allt genom följande styrdokument:

- Bolagsordning för Skellefteå Kraft AB
- Ägardirektiv för Skellefteå Kraft AB
- Ägarpolicy för kommunägda företag

Granskningen visar att angivna styrdokument i låg utsträckning innehåller anvisningar avseende utformning av beslutsunderlag. Styrningen avgränsas till att bolaget ska tillämpa Skellefteå Stadshus AB:s fastställda förslag till arbetsordning för styrelse och VD.

Bolagsstyrelsens styrning inom området kommer framför allt till uttryck i styrelsens arbetsordning (2016-05-25). Av arbetsordningen framgår följande:

- Exempel på ärenden som ska beslutas av bolagets styrelse, till exempel förvärv av bolag och bildande av dotterbolag

- VD ansvarar för att ta fram erforderligt beslutsunderlag till styrelsemöten
- Skriftligt underlag till beslut ska om möjligt utsändas till styrelseledamöter senast (1) vecka före styrelsemöte
- VD är föredragande vid styrelsemöte och ska avge motiverade förslag till beslut
- Styrelseprotokollen ska redovisa fattade beslut samt det underlag som varit av betydelse för beslutet

Granskningen visar att arbetsordningens utformning är förenlig med den mall som använts av ägaren.

Därutöver finns – inom bolaget – särskilda anvisningar, mallar m.m när det gäller beslutsunderlag avseende investeringar. Anvisningarna reglerar bland annat innehåll i beslutsunderlag samt ansvars- och arbetsfördelning i organisationen.

Granskning av styrelsens protokoll 2016 visar att styrelsen vid följande tillfällen behandlat ärenden avseende förändrad strategisk inriktning:

Datum, ärende	Föredragande	Beslutsunderlag
2016-09-28, § 98	VD	Bilagor 39/16, 41/16, 42/16
2016-12-02, § 133	AO-chef Marknad	Bilaga 62/16

En genomgång av beslutsunderlagen visar att de bland annat innehåller följande delar:

- Bakgrund
- Motiv
- Konsekvenser
- Tidplan
- Förslag till beslut

Av underlagen framgår att motiven är såväl finansiella som att bidra till lokal/regional utveckling. Underlagen innehåller även en redovisning av förväntade konsekvenser inom följande områden: personella, legala (kommunallag m.fl.) och ekonomiska/finansiella.

Vår granskning visar att granskade beslutsunderlag i allt väsentligt överensstämmer med bolagsinterna anvisningar.

2.2.2. Bedömning

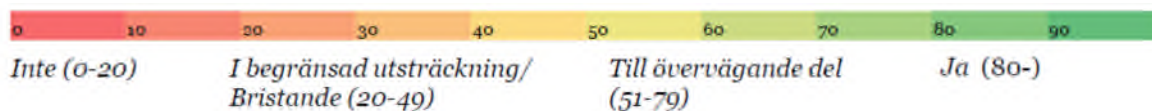
Den revisionella bedömningen är att den interna kontrollen inom området är tillräcklig. Bedömningen baseras framför allt på följande iakttagelser:

- Bolaget har i rimlig utsträckning upprättat bolagsinterna anvisningar avseende beslutsunderlagens utformning/innehåll
- Beslutsunderlagens utformning/innehåll avseende förändrad strategisk inriktning är förenliga med bolagsinterna anvisningar och ägardirektiv

3. Avslutning

3.1. Sammanfattande revisionell bedömning

Revisionell bedömning sker utifrån följande skala/gradering:

Utifrån genomförd granskning görs följande revisionella bedömningar:

Kontrollområde	Revisionell bedömning
Ändamålsenlighet	<p>Uppfyllt</p> <p>Kontrollmål/iakttagelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Förändrad strategisk inriktning är förenlig med det övergripande kommunala ändamålet med bolaget, det vill säga att bidra till kommunens utveckling och tillväxt - Bolagsstyrelsens beslut att inhämta kommunfullmäktiges ställningstagande är förenlig med ägardirektiv och kommunallag
Intern kontroll	<p>Uppfyllt</p> <p>Kontrollmål/iakttagelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bolaget har i rimlig utsträckning upprättat bolagsinterna anvisningar avseende beslutsunderlagens utformning/innehåll - Beslutsunderlagens utformning/innehåll avseende förändrad strategisk inriktning är förenliga med bolagsinterna anvisningar och ägardirektiv

3.2. Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendation:

- Styrelsen lyfter frågan till ägaren att förtydliga bolagsordning för Skellefteå Kraft AB. Detta genom att bolagets föremål endast omfattar moderbolagets verksamhet, inte verksamhet som bedrivs genom hel- och delägda aktiebolag

2017-03-15

Bo Rehnberg

Projekt- och uppdragsledare